

Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy

PL 1000
02044 VTT

Perustamislupa

Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy (jatkossa VTT tai toiminnanharjoittaja) saa laajentaa toimintaansa hakemuksessaan kuvaamalla tavalla pilotointikeskus Bioruukissa. Laajennuksen myötä pilotointikeskuksessa olevat kemikaalien enimmäismäärät kasvavat siten, että laitoksen toiminta muuttuu vähäisestä laajamittaiseksi ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) valvomaksi. Toiminnan laajentumiseen liittyy myös kiinteistön koon kasvattaminen rakennettavalla laajennuksella. Myös nestekaasun käsittelyyn tehdään muutoksia – olemassa oleva maanpäällinen nestekaasusäiliö korvataan maapeitteisellä säiliöllä ja höyrystin keskus uusitaan.

VTT:n on toimittava Bioruukissa hakemuksessaan esittämällä tavalla, ellei lupaehtoisissa muuta määrätä, sekä noudatettava vaarallisten kemikaalien käsittelystä ja varastoinnista annettuja säännöksiä.

Laajennusta ei saa ottaa käyttöön ennen kuin Tukes on tehnyt sinne käyttöönottotarkastuksen (VNa 685/2015 37 §). Tarkastusta on pyydettävä Tukesilta hyvissä ajoin ennen toiminnan suunniteltua aloittamisajankohtaa. Tarkastuksessa todetaan, että toiminta on säännösten ja tämän päätöksen ehtojen mukaista. Lisäksi tarkastuksessa käydään läpi laitoksen turvalliseen käyttöön, laitoksen rakenteiden, laitteistojen ja varusteiden huoltoon ja kunnossapitoon, henkilöstön koulutukseen ja opastukseen sekä onnettomuuksien ehkäisyyn ja pelastustoiminnan organisointiin liittyviä asioita (L 390/2005 27 a §, VNa 685/2015 37 §).

Kohde ja sen sijainti

Pilotointikeskus Bioruukki sijaitsee Espoon Kiviruukissa, osoitteessa Ruukinmestarintie 2. Tukes on määrittänyt laitoksen konsultointiväylähyökkeeksi 200 metriä. Mikäli tälle alueelle suunnitellaan muutoksia maankäytössä, tulee Tukesilta pyytää asiasta lausuntoa.

Kohde ei sijaitse pohjavesialueella.

Päätöstä koskeva toiminta

Bioruukin pilotointikeskuksessa kehitetään prosesseja ja tuotteita biopohjaisista ja kierrätetyistä raaka-aineista. Pilotointitoimintaa harjoitetaan kolmella eri prosessialueella: prosessikemia, termokemia sekä biomassan prosessointi. Rakennettavaan laajennukseen sijoittuu prosessikemian osasto. Bioruukin

29.5.2020

1627/36/2019

toiminta on erilaisten valmistusprosessien kehittämistä ja skaalaamista. Kehitystyötä tehdään niin VTT:n omissa hankkeissa kuin asiakaslähtöisissä projekteissa.

Toiminta on kokeellisen luonteensa vuoksi muuttuvaa, jonka vuoksi kemikaalien määrät ja riskit laitoksessa voivat vaihdella tehtävien koeajojen ja pilottien mukaisesti.

Vaarallisia kemikaaleja saa olla yhtiön tiloissa enintään seuraavat määrät:

Nimi	Luokitukset	Maksimimäärä laitoksella (tonnia)
E1 Vaarallisuus vesiympäristölle, välittömästi tai kroonisesti vaarallinen, kategoria 1	H410 Aquatic Chronic 1, H400 Aquatic Acute 1	9
Etyleenioksidi	H319 Eye Irrit. 2, H315 Skin Irrit. 2, H335 STOT SE 3, H331 Acute Tox. 3, H340 Muta. 1B, H350 Carc. 1B, Press. Gas, H220 Flam. Gas 1	0,2
H2 Välitön myrkyllisyys, kategoria 3, hengitysteiden kautta altistuminen	H331 Acute Tox. 3	5
Happi	Press. Gas, H270 Ox. Gas 1	3,5
Kemikaalit, joihin sovelletaan ainoastaan ilmoitus- ja luparajoja	H336 STOT SE 3, H335 STOT SE 3, H317 Skin Sens. 1, H319 Eye Irrit. 2, H315 Skin Irrit. 2, H332 Acute Tox. 4, H312 Acute Tox. 4, H302 Acute Tox. 4, H304 Asp. Tox. 1, H373 STOT RE 2, H372 STOT RE 1, H371 STOT SE 2, H361 Repr. 2, H360 Repr. 1, H351 Carc. 2, H350 Carc. 1, H341 Muta. 2, H340 Muta. 1, H334 Resp. Sens. 1, H318 Eye, Dam. 1, H314 Skin Corr. 1, H311, Acute Tox. 3, H301 Acute Tox. 3	47
Metanoli	H370 STOT SE 1, H301 Acute Tox. 3, H311 Acute Tox. 3, H331 Acute Tox. 3, H225 Flam. Liq. 2	4
P2 Syttyvät kaasut, kategoria 1 ja 2	H221 Flam. Gas 2, H220 Flam. Gas 1	0,4
P5c Syttyvät nesteet, kategoria 2 ja 3, jotka eivät kuulu luokkiin P5a tai P5b	H226 Flam. Liq. 3, H225 Flam. Liq. 2	28

29.5.2020

1627/36/2019

P6b Orgaaniset peroksidit, tyypit C, D, E ja F	H242 Org. Perox. F, H242 Org. Perox. E, H242 Org. Perox. D, H242 Org. Perox. C	1
P8 Hapettavat nesteet ja kiinteät aineet, kategoriat 1, 2 ja 3	H272 Ox. Sol. 3, H272 Ox. Sol. 2, H271 Ox. Sol. 1, H272 Ox. Liq. 3, H272 Ox. Liq. 2, H271 Ox. Liq. 1	3
Propaani	Press. Gas, H220 Flam. Gas 1	4,5
Propyleenioksidi	H319 Eye Irrit. 2, H335 STOT SE 3, H302 Acute Tox. 4, H311 Acute Tox. 3, H331 Acute Tox. 3, H340 Muta. 1B, H350 Carc. 1B, H224 Flam. Liq. 1	0,5
Rikkivety	H400 Aquatic Acute 1, H330 Acute Tox. 2, Press. Gas, H220 Flam. Gas 1	0,05
Vety	Press. Gas, H220 Flam. Gas 1	0,11

Toiminnanharjoittaja ylläpitää kemikaaliluetteloa KemiDigi-järjestelmässä.

Päätöksen määräykset ja ehdot

- 1) Tuotantolaitokselle on ennen toiminnan aloittamista oltava nimettynä vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin käytönvalvoja, joka on suorittanut Tukesin pätevyyskokeen. (L 390/2005 29 §, VNa 685/2015 12 §)
- 2) Toiminnanharjoittajan riskinarvioinnissa määrittämät toimenpiteet riskien pienentämiseksi tulee toteuttaa. (L 390/2005 10 §)
- 3) Toiminnanharjoittajan tulee noudattaa systemaattista muutostenhallintamenettelyä, jonka avulla arvioidaan prosessi-, laite- ja toimintatapamuutosten aiheuttamat riskit ja määritetään toimenpiteet riskien hallitsemiseksi. Muutostenhallintamenettelyssä on määritettävä kemikaalien käytönvalvojan rooli ja on varmistettava, että kemikaalien käytönvalvojalla on riittävät edellytykset turvallisen toiminnan varmistamiseksi. (L 390/2005 10 §)
- 4) Yhteensopimattomat kemikaalit eivät saa päästä kosketuksiin keskenään normaalissa tai normaalista poikkeavissa tilanteissa, kuten vuodoissa tai tulipaloissa. Kemikaalien sijoituksessa kemikaalivarastossa on huomioitava kemikaalien vaarat ja niiden yhteensopivuus. (VNa 856/2012 22§)
- 5) Vaarallisia kemikaaleja saa varastoida vain niille määritetyillä paikoilla, jotka on merkittävä. Tuotantotiloissa saa olla vaarallisia kemikaaleja vain sellaisia määriä, jotka ovat toiminnan kannalta perusteltuja. (VNa 856/2012 21, 30 §)
- 6) Mikäli säiliökontti tai IBC-pakkaus liitetään suoraan prosessiin, toiminnanharjoittajan tulee varmistua, että saavutetaan sama turvallisuustaso kuin kiinteää varastosäiliötä käytettäessä. (VNa 856/2012 44 §)

29.5.2020

1627/36/2019

- 7) Laitteet, joissa voi tapahtua äkillinen paineennousu syttymisen, voimakkaan reagoimisen, aineen hajoamisen tai muun syyn takia, varustetaan paineenkevennyslaittein. Paineenkevennyksen suuntaus tulee suunnitella turvallisiksi. (VNa 856/2012 43 §)
- 8) Toiminnanharjoittajan tulee varmistua tiedonkulusta eri organisaatiotahojen sekä mahdollisten vuokralaisten kesken Bioruukin kokonaisturvallisuuden varmistamiseksi. (VNa 685/2015 22 §)
- 9) Kemikaaliputkistot tulee suunnitella ja valmistaa vähintään painelaitelain nojalla annetuissa säädöksissä säädetyn painelaitteiden luokan I vaatimustasoa vastaavasti. (VNa 856/2012 47 §)
- 10) Vaarallisten kemikaalien varastoinnissa käytettävien säiliöiden tulee olla tarkoitukseen suunniteltuja ja niiden rakennemateriaalien tulee kestää kemikaalien vaikutukset. (VNa 856/2012 44 §)
- 11) Toiminnanharjoittajan tulee päivittää räjähdysuojasiasiakirja, jossa arvioidaan mahdollisuudet räjähdyskelpoisen ilmaseoksen syntymiselle ja määritetään toimenpiteet räjähdysten estämiseksi. Räjähdysvaarallisten tilojen laitteiden soveltuvuus käytettäväksi kyseisessä tilassa tulee varmistaa tarvittaessa laiteriskinarvioinnein. (L 390/2005 4 luku, VNa856/2012 5 luku)
- 12) Toiminnanharjoittajan tulee tunnistaa turvallisuuden kannalta kriittiset laitteet ja varmistaa, että niille on määritetty turvallisen käytön kannalta riittävät huolto- ja kunnossapitosuunnitelmat. (VNa 856/2012 63 §)
- 13) Toiminnanharjoittajan tulee laatia vaarallisia kemikaaleja sisältäville säiliöille ja putkistoille tarkastusohjelma. (VNa 856/2012 63 §)
- 14) Turvallisuuteen liittyvän automaation (esimerkiksi lukitukset) sekä hälytyksien toiminta tulee varmistaa soveltuvin menetelmin. (VNa 856/2012 72 §)
- 15) Prosessitilojen sisääntulo-ovissa tulee olla merkinnät, joista käy ilmi tiloissa käsiteltävien kemikaalien vaaraominaisuudet ja mahdollisesti tarvittavat varotoimenpiteet vaaran välttämiseksi. Räjähdysvaarallisissa tiloissa on oltava lisäksi merkinnät, jotka täyttävät räjähdyskelpoisten ilmaseosten työntekijöille aiheuttaman vaaran torjuntaa koskevan valtioneuvoston asetuksen (576/2003) vaatimukset. (VNa 856/2012 58 §)
- 16) Vaarallisten kemikaalien varastointiin käytettävät säiliöt on merkittävä siten, että merkinnästä käy ilmi säiliön sisältö ja sen vaarallisuus. Vaarallisia kemikaaleja sisältävät putkistot on varustettava merkinnöin, joista käy ilmi putken sisältö ja kemikaalin virtaussuunta. (VNa 856/2012 59, 60 §)
- 17) Vaarallisten kemikaalien käytölle, käsittelylle ja varastoinnille tulee olla käyttö- ja huolto-ohjeet. Ohjeet tulee olla laadittuna ennen toiminnan aloittamista. Ohjeiden tulee olla käyttöhenkilökunnan saatavissa. Toiminnanharjoittajan tulee huolehtia siitä, että käyttöhenkilökunta on saanut riittävästi koulutusta ja opastusta vaarallisista kemikaaleista ja laitoksesta

29.5.2020

1627/36/2019

sekä tuntee ohjeet. Toiminnanharjoittajan tulee lisäksi valvoa, että käyttöhenkilökunta toimii ohjeiden mukaisesti. (VNa 856/2012 64 §)

- 18) Toiminnanharjoittajan tulee ylläpitää laitoksen teknistä dokumentaatiota ja varmistaa, että ne päivitetään muutosten yhteydessä. (L 390/2005 10 §)
- 19) Rakennettavan nestekaasuputkiston tulee täyttää Valtioneuvoston asetuksen nestekaasulaitosten turvallisuusvaatimuksista (858/2012) 7 luvun vaatimukset.
- 20) Nestekaasusäiliö, höyrystin ja turvallisen toiminnan kannalta oleelliset sulkuventtiilit on varustettava asianmukaisin merkinnöin. Maanalaiset nestekaasuputkistot merkitään tahattoman vahingoittamisen estämiseksi joko maastossa selvästi tai ne voidaan merkitä kiintopistemerkinnöin niin, että sijainti on karttamerkintöjen perusteella selvästi määritettävissä. (VNa 858/2012 15 §)
- 21) Nestekaasusäiliö, nestemäisen nestekaasun putkistot, höyrystin sekä rakennuksen sisään johtava nestekaasuputki on yhdistettävä potentiaalintasaukseen ja maadoitettava. Rakennuksessa oleva kaasuputkisto kytketään potentiaalintasaukseen. (VNa 858/2012 21 §)
- 22) Nestekaasujärjestelmän varolaitteiden ulospuhalluksen on johdettava ulkotilaan vaarattomaan paikkaan. Höyrystinkeskuksen varoventtiiliin ulospuhallus on johdettava vähintään 3 metrin korkeuteen. (VNa 858/2012 40, 45 §)

Päätöksen perustelut

Laitos sijoittuu voimassa olevan asemakaavan alueelle T (teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueet). Hakemuksen vireillä olon aikana Kiviruukin alueelle on annettu osayleiskaava-alue (840400), jossa on otettu huomioon VTT:n toiminnasta aiheutuvat onnettomuusvaarat. Kaavan ei katsota estävän tuotantolaitoksen sijoitusta.

Laitosalueen nykyiset lähimmät naapurit ovat Ruukinmestarintien toisella puolella sijaitsevat teollisuusrakennukset, joihin etäisyys on noin 50–60 metriä. Etäisyys Länsiväylälle on lyhyimmillään noin 120 metriä. Lähimmille asuinalueille etäisyyttä on yli 200 metriä. Lähimpiin herkkiin kohteisiin (koulut, päiväkodit ja terveyskeskukset) etäisyys on noin 400 metriä. Rakennettavan länsimetron Kivenlahden aseman sisäänkäynnille etäisyys on noin 200 metriä.

Toiminnanharjoittaja on lupahakemuksessaan arvioinut eri onnettomuusskenaarioiden vaikutusalueet leviämismallinnuksien ja asiantuntija-arvioiden perusteella. Hakemuksessa esitetty arviot nestekaasun, palavien nesteiden ja kaasujen sekä terveydelle vaarallisten aineiden vaikutuksista. Laajin vaara-alue aiheutuu arvion mukaan ammoniakkivesivuodosta aiheutuvan höyrystyvän ammoniakin terveysvaikutuksista, jossa terveydelle vaarallinen pitoisuus voi ylettyä noin 100 metrin päähän laitoksesta. Terveydelle vaaralliset pitoisuudet voivat onnettomuustilanteessa vaikuttaa läheisiin teollisuusrakennuksiin ja niissä työskenteleviin henkilöihin; arvioiden mukaan vaikutukset eivät yllä herkkiin kohteisiin.

29.5.2020

1627/36/2019

Tulipalovaaroihin on varauduttu rakenteellisella palosuojauksella, paloilmäsimillä sekä automaattisella sammutusjärjestelmässä. Räjähdyksen osalta varautuminen on toteutettu rakennusten paineenkevennyksillä, ilmanvaihdolla sekä EX-tilojen laitevalinnoilla. Terveydelle vaarallisten aineiden vuotoihin on varauduttu kaasunilmaisimilla, vuotojen hallinnan ratkaisuilla sekä laitteistovalinnoilla. Uusi maapeitteinen nestekaasusäiliö asennetaan Valtioneuvoston asetuksen 858/2012 ja SFS 5987 mukaisesti.

Bioruukissa käytettävät reaktorit, säiliöt ja putkistot ovat toiminnan luonteesta johtuen pieniä, joka pienentää myös mahdollisessa onnettomuustilanteessa vapautuvien vaarallisten aineiden määrää.

Lausunto sisäisestä pelastussuunnitelmasta

Toiminnanharjoittaja on laatinut sisäisen pelastussuunnitelman, joka täyttää periaatteiltaan Valtioneuvoston Asetuksen 685/2015 liitteen V vaatimukset. Sisäisessä pelastussuunnitelmassa on kuvattu rakennuksiin ja toimintojen sijoittumiseen liittyvät asiat, hälytysjärjestelmien toimintaa, toimintaa onnettomuustilanteissa sekä sisäisen pelastustoiminnan järjestämistä.

Toiminnanharjoittajan tulee laatia pelastuslaitoksen lausunnon mukaiset lyhyet toimintaohjeet pelastuslaitoksen toimintaa varten. Toiminnanharjoittaja sopii asian yhdessä pelastuslaitoksen kanssa.

Voimassaolo

Tämä päätös on voimassa toistaiseksi.

Säädökset, joihin päätös perustuu

Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005)

Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015)

Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista (856/2012)

Valtioneuvoston asetus nestekaasulaitosten turvallisuusvaatimuksista (858/2012)

Allekirjoitus

Tämän päätöksen on ratkaissut ryhmäpäällikkö Leena Ahonen ylitarkastaja Veikko Kujalan esittelystä.

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu. Allekirjoittajien henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa erilliseltä allekirjoitussivulta allekirjoitusta klikkaamalla. Asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Liitteet

Valitusosoitus

29.5.2020

1627/36/2019

Hakemuksen käsittely	<p>Tukes vastaanotti Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n hakemuksen 12.12.2019. Hakemuksen sisältöä tarkennettiin julkisuuden osalta 14.1.2020. Tukes käsitteli hakemuksen Valtioneuvoston asetuksen 685/2015 8§ mukaisena lupahakemuksena.</p>
Kuuleminen	<p>Kuuleminen järjestettiin Espoon kaupungissa 17.1.2020 – 13.3.2020. Kuulemisen johdosta ei jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.</p>
Lausunnot	<p>Tukes pyysi lausuntoa Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokselta, Uudenmaan ELY:ltä sekä Etelä-Suomen AVI:lta 15.1.2020.</p> <p>Pelastuslaitos lausui asiasta 20.2.2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kohteesta tulisi laatia tiivis toimintaohje pelastusviranomaisia varten (yksi tai kaksi A4-sivua, joissa kuvattu yhteyshenkilöt ja tärkeimmät alkutoimenpiteet onnettomuustilanteessa). Pelastusviranomainen voi antaa tarkempaa ohjeistusta toiminnanharjoittajalle toimintaohjeesta. - Kaikissa suunnitelmissa olisi hyvä huomioida myös lähellä sijaitsevien ulkopuolisten toimijoiden informointi onnettomuustilanteessa. - Suunnitelmissa olisi hyvä huomioida, kuinka Bioruukin alueella tapahtuva muu toiminta saadaan tarvittaessa keskeytettyä onnettomuustilanteessa (VAK-rekat ja mahdolliset vuokralaiset tmv. alueella toimijat). - Kohteessa tulee varmistua, että alueella on päivitetty opastaulu, josta käy ilmi laitoksen toiminnot ja niiden sijainti pääpiirteittäin. - Kaikki alueen automaation takana olevat sisäiset hälytykset/hätäkeskukseen kytketyt laitteistot tulee testata toimiviksi ammattitaitoisen kolmannen osapuolen tarkastusliikkeen toimesta ennen kohteen käyttöönottoa. <p>Pelastuslaitoksen lausunto on huomioitu päätöksessä.</p> <p>Etelä-Suomen AVI lausui asiasta 21.2.2020. AVI:lla ei ollut asiaan huomautettavaa.</p> <p>Uudenmaan ELY ei lausunut asiasta.</p>
Lisäselvitykset	<p>Tukes pyysi toiminnanharjoittajalta lisäselvitystä 24.1.2020. Lisäselvitys toimitettiin 6.3.2020. Tukes pyysi toiminnanharjoittajalta lisäselvitystä nestekaasusäiliön muutokseen liittyen 16.4.2020. Lisäselvitys toimitettiin 4.5.2020.</p>
Päätöksestä tiedottaminen	<p>Etelä-Suomen AVI, Työsuojelu Uudenmaan ELY Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos Espoon kaupunki</p>

VALITUSOSOITUS

MITEN VALITUS TEHDÄÄN

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Valituksessa pitää olla seuraavat asiat ja asiakirjat:

- hallinto-oikeus, jolle valitus osoitetaan (toimivaltainen hallinto-oikeus mainittu sivun alaosassa)
- päätös, johon haetaan muutosta, liitteineen alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- muutokset, joita valittaja päätökseen vaatii, ja niiden perustelut
- valittajan nimi, asuinkunta, postiosoite ja puhelinnumero
- tiedoksisaantitodistus tai muu tieto valitusajan alkamisesta
- valitusosoitus.

Valituksen voi laatia valittajan puolesta myös laillinen edustaja tai asiamies. Tällöin on ilmoitettava lisäksi laatijan nimi, asuinkunta, postiosoite ja puhelinnumero. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

MINKÄ AJAN KALUENNA VALITUS TEHDÄÄN

Valitusaika on 30 päivää. Ajan laskeminen alkaa tiedoksisaantipäivää seuraavasta päivästä. Tiedoksisaantipäivä lasketaan seuraavasti:

- Jos päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vastaan, tiedoksisaantipäivä ilmenee todistuksesta. Saantitodistus liitetään valitusasiakirjoihin.
- Jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemän (7) päivän kuluessa postituspäivästä, jollei muuta ilmene.
- Yleistiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7.) päivänä päätöksen nähtävillä oloa koskevan ilmoituksen julkaisemisesta Virallisessa lehdessä.
- Jos päätös on toimitettu tiedoksi muulla tavalla esim. saantitodistusta vastaan jollekin muulle henkilölle kuin päätöksen saajalle (sijaistiedoksianto), katsotaan päätöksen saajan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä saantitodistuksen osoittamasta päivästä.

MITEN VALITUS TOIMITETAAN PERILLE

Valituksen voi toimittaa hallinto-oikeudelle henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähettyksenä taikka asiamiestä tai lähettäjä käyttäen. Ahvenanmaan hallintotuomioistuinta lukuun ottamatta valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Postittaminen tapahtuu lähettäjän vastuulla. Valituksen on saavuttava hallinto-oikeudelle virka-aikana ennen 30 päivän valitusajan päättymistä, jotta valitus voidaan tutkia.

OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 260 €. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksen kohteena olevaa päätöstä valittajan eduksi. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty muistakin tapauksista, joissa maksua ei peritä.

MINNE VALITETAAN

Muutosta haetaan alla mainitusta (x) hallinto-oikeudesta:

- Helsingin hallinto-oikeus, Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

